

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

טלטול עלי לקצב בשר

(י"א א') **משנה:** בית שמאי אומרים: אין נוטלים את העלי (דף עב וכבד, וכותשין בו חטים לטרגיס וטיסני) לקצב עליו בשר. ובית הלל מתירין.

תנא: ושון שאם קצב עליו (על העלי) בשר, שאסור לטלטלו.¹

שיטות הראשונים

נטילת עלי לקצב עליו בשר: דעת רש"י ועוד, שהוא כלי שמלאכתו לאיסור. ובית הלל מתירין, דכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו. **ותוספות** ביארו שהוא מוקצה שיש בו חסרון כס,² וכגון סיכי זיירי ומזורי, דכולי עלמא מודו דאסור לטלטלם, דקפיד עליהו. ובית הלל שמתירין, היינו דווקא משום שמחת יום טוב.³

ושון שאם קצב עליו בשר שאסור לטלטלו: דעת רש"י, רי"ף, ורשב"א, דהני מילי מחמה לצל; אבל לצורך גופו ולצורך מקומו, מותר, ככל כלי שמלאכתו לאיסור. ודעת ר"י ורא"ש, דחשיב מוקצה מחמת חסרון כס, ולכן לאחר שנעשה בו צורך יום טוב, אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ומקומו.⁴ **והשו"ע** פסק כרי"ף.⁵

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תצט)

ה. עלי, שהוא דף עב וכבד וכלי הוא, אלא שמלאכתו לאיסור לכתש בו הריפות, מתר לטלטלו לקצב עליו בשר; ולאחר שקצב עליו אסור לטלטלו מחמה לצל (אבל לצורך גופו ומקומו שרי).

¹ כתב בצ"ח דרבנות קמ"ל, דלא נאמר שאם קצב עליו בשר, אם כן כבר נחשב היום מלאכתו להיתר, ומותר לטלטלו כשאר כלים שמלאכתן להיתר, קמ"ל שלא כן הוא, וכיון שכבר קצב הבשר ואין לו צורך עוד היום לקצב עליו עוד, שוב הוא חוזר לאיסורו ככל שאר כלים שמלאכתן לאיסור. ובאמת מכאן למד הט"ז (יו"ד רסו, ס"ק א) שאיזמל שמלו בו, אסור לטלטלו אחר המילה, לאפוקי מדעת רמ"א (רסוב, ורש"ל (שו"ת סי' מ') שסוברים כיון שהיה בין השמשות מלאכתו להיתר למול בו, אין מוקצה לחצי שבת. עיי"ש.

² שכן לדעת תוספות, כלי שמלאכתו לאיסור, גם לבית שמאי מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו.

³ וראה פסקה הבאה.

⁴ שורש מחלוקתם במסכת שבת, ששם בדף קכ"ג א', מסיק דהוי מוקצה מחמת חסרון כס, ובהמשך (קכ"ג ב' - קכ"ד א') מבואר דהוי כלי שמלאכתו לאיסור. והרי"ף (שבת מז ב בדפיו) פסק כאוקימתא בתרייתא, דמדמי עלי לסתם כלים שמלאכתן לאיסור. ורי"ף פסק כאוקימתא קמיינתא, דמדמי ליה לסיכי זיירי ומזורי דמייחד להו מקום, הילכך לצורך גופו ולצורך מקומו נמי אסור, והיינו דוקא בעלי ובכלים דכוותיה, שדרך לייחד להו מקום. כמבואר בראשונים (ראה רא"ה). וב"י (או"ח תצט,ה).

⁵ או"ח תצט,ה. וכתב המשנ"ב (ס"ק יט) בשם מג"א דאפילו היה העלי מוקצה מחמת חסרון כס, כגון שמקפיד עליו מלהשתמש בו בדבר אחר שלא יתקלקל, הכא שרי משום שמחת יום טוב (וכסברת ר"י ורא"ש, אף שהשו"ע פסק כרי"ף). אמנם בב"ה"ל (ד"ה אלא) נטה לחלוק עליו, עיי"ש. מקורות: ר"י (הו"ד ברא"ש). רא"ש (סי' טו). רשב"א (עבוה"ק, ב"ט, עמ' רנג). רא"ה (י"א א', ד"ה מתני' בש"א).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

נתינת עור לפני הדורסן ומליחת עור חלבים ובשר

(י"א א') **משנה:** בית שמאי אומרים: אין נותנין את העור לפני הדורסן (מקום דריסת רגלי אדם, משום איסור עיבוד מדרבנן). ולא יגביהנו, אלא אם כן יש עמו כזית בשר. ובית הלל מתירין (דאי לא שרית ליה, ממנע ולא שחית).

תנא: ושיוין שמולחין עליו (על העור) בשר לצלי (ואף על פי שהמלח מועיל לעיבוד).

אמר אביי: לא שנו אלא לצלי (דאין מולחים אותו יפה). אבל לקדירה, לא.

פשיטא, לצלי תנן! הא קא משמע לן דאפילו לצלי כעין קדירה (כגון אדם המולח צלי יפה יפה, קרוב למליחת בשר שלצורך קדירה), אסור.

תנו רבנן: אין מולחין את החלבים (ביום טוב כדי שלא יסריחו, ואפילו נשחטה בהמה ביום טוב),⁶ ואין מהפכין בהן.⁷ משום רבי יהושע אמרו: שוטחן ברוח על גבי יתדות.

אמר רב מתנה: הלכה כרבי יהושע.

איכא דאמרי אמר רב מתנה: אין הלכה כרבי יהושע.

(י"א ב') א"ר יהודה אמר שמואל: מולח אדם כמה חתיכות בשר בבת אחת, אע"פ שאינו צריך אלא לחתיכה אחת.⁸

רב אדא בר אהבה מערים ומלח גרמא גרמא (לאחר שמלח זו לאכלה היום, אומר חברתה עריבה עלי לאכלה היום, וחוזר ומולחה).

אמר עולא: שלושה דברים התירו סופן (שאינו צורך יום טוב) משום תחלתן (שהוא צורך יום טוב, ואי לא שרית סופן,

לא עביד תחלתן), ואלו הן: עור לפני הדורסן (הותרה שטיחתן משום שחיתתן), ותריסי חנויות, וחזרת רטיה במקדש.⁹

(ומקשה) עור לפני הדורסן, תנינא!

⁶ וביאר רבינו יהונתן (ה ב ברי"ף), דמליחה, אף בבשר, עיבוד, דהא ילפינן ממשכן ובמשכן מליחת עורות ומליחת אברים היה בו, כדכתיב (ויקרא ב) וכל קרבן מנחתך וגו'. והמאירי (בית הבחירה, י"א ב') כתב: מפני שהמליחה בכל שאינו אוכל נפש, מלאכה גמורה היא. ואף על הדרך שהתירו במליחת בשר על העור, אין מתירין בחלבים, מפני שאף בזו תקון גמור הוא. וכן, שאין פסידא בהם כל כך במניעתה ואף על פי שאינו עיבוד גמור, מכל מקום הואיל והחלבים אינן אוכל גמור, ועיקר ענינם למלאכה, מליחה שלהם הוא לא קצת עיבוד.

⁷ ביאר המאירי שאין מהפכין אותם מצד אחד לצד אחר, ולא מאיסור טלטול, שהרי ראויים הם לכלבים, אלא שההיפוך נעשה כדי שיהא שואף את האויר מכל צד ולא יסריח, ויש כאן גזירת מליחה. וכעין זה ביאר הרשב"א. ובפסקי רי"ד ביאר שאסור לטרוח במידי דלא הוי אוכל נפש. ורבי יהושע מתיר, כי היכי דלא ליתי לאימנועי משמחת יום טוב. והרמב"ם ביאר דתנא קמא אסר מפני שאינם ראויים לאכילה.

⁸ רש"י נימק: **דחד טרחא לכולהו**. והרא"ש כתב (סי' טז): משום **דאין עיבוד באוכלין** (שבת ע"ה ב') מיקל במליחת בשר, ואף על גב דלית טעמא כלל בהאי שריותא דשמואל, שאין החתיכה שהוא צריך לה מיתקנת ומשבחת כלל במליחת שאר החתיכות, וגם צריך להפוך כל חתיכה וחתיכה ולמלחה. ובפסקי רי"ד ביאר: אף על פי שהוא מולח לצורך חול, כיון שכל החתיכות הן יחד ועדיין לא בירר אי זו יאכל, **כל חתיכה וחתיכה היא ראויה לו**, ואחרי כן יברור אי זו שירצה והשאר יניח.

⁹ ראה ביאור להלן, י"א ב'.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

(ומתוך) מהו דתימא: טעמייהו דבית הלל משום דחזי למזגא עלייהו, ואפילו (הופשט העור) מערב יום טוב נמי, קא משמע לן, התירו סופן משום תחלתן; דיום טוב (רק עור בהמה שנשחטה ביום טוב), אין, דערב יום טוב, לא.

שיטות הראשונים

נתינת עור בהמה שהופשטה ביו"ט לפני הדורסן: דעת ראב"ן, עיטור, רשב"א, רא"ש ומאירי, דהא דאמרין דערב יום טוב לא, פירושו שנשחטה בערב יום טוב, אע"פ שהופשטה ביום טוב, לא התירו לתת העור לפני הדורסן. אבל מדברי הרמב"ם נראה דכל שהופשט ביום טוב, אף על פי שנשחטה מערב יום טוב התירו. וכן נראה מדברי רש"י. וכן כתבו אור זרוע ור"ן. והשו"ע פסק כדעה ראשונה.¹⁰

היפוך חלבים לשוטחן ברוח: ללישנא קמא הלכה כרבי יהושע, ששוטחן ברוח על גבי יתדות. ללישנא בתרא הלכה כתנא קמא דאסר. ופסקו הפוסקים כלישנא בתרא. וכן פסק השו"ע.¹¹

מליחת בשר על גב החלבים: הרשב"א הסתפק אם התירו למלוח בשר על גבי חלבים לצלי, כדרך שהתירו בעור.¹² והר"ן כתב בשם הראב"ד דמשמע ליה דאסור, שמתוך שאין דרך למלוח על החלבים מחמת איסורן (שמא יפול הבשר על החלבים), מוכחא מילתא דלעבדן קא עביד. וכן פסק השו"ע.¹³

הערמה במליחה: בגמרא אמר שמואל, מולח אדם כמה חתיכות וכו'. רב אדא בר אהבה מערים ומלח וכו'. דעת רא"ה ורבינו ירוחם, שרב אדא בר אהבה בא להקל, ולומר שאפילו בזו אחר זו, מותר על ידי הערמה. ודעת רשב"א ורי"ד, שרב אדא בר אהבה בא להחמיר, שדוקא בזה אחר זה מותר.¹⁴

ולענין הלכה, רי"ף, ראב"ה, אור זרוע, רא"ש, וסמ"ג הביאו דברי שמואל ודברי רב אדא בר אהבה. רבינו ירוחם פסק להדיא כדברי שניהם. אבל רמב"ם ורי"א הביאו רק דברי שמואל.¹⁵ ורשב"א הביא רק דברי רב אדא. והשו"ע פסק

¹⁰ אור"ח תצטג, וכן ביארו דבריו אחרונים, ראה משנ"ב (ס"ק י). וכתב משנ"ב שאם לא היה לו שהות להפשיט מערב יו"ט, אז יש להקל (בצירוף דעת שאר הראשונים שמקילים בכל גווני בהפשטה ביום טוב. ראה שער הציון). עוד כתב בשם הפוסקים, דאפילו שכח למלחו מערב יו"ט, אסור למלחו ביום טוב, דאין לחלק בין מזיד לשוכח.

מקורות: רש"י (י"א ב', ד"ה ואפילו. כן דייק הב"י. אמנם ראה מאירי שגם דעת רש"י כדעה ראשונה. ומה שכתב שהופשט מערב יום טוב, לאו דוקא). ראב"ן (י"א א', ד"ה בית הלל). עיטור (עשרת הדברות, הל' יום טוב, מחלוקת ז). רשב"א (עבוה"ק, א, יא, עמ' פח). ורא"ש (סי' יז). ר"ן (ה' א', ד"ה גרסינן). אור"ח (ח"ב, הל' יום טוב, סי' שלו). מאירי (י"א א', ד"ה המשנה השמינית).

¹¹ אור"ח תצטד. מקורות: רמב"ם (שביתת יום טוב גה). ספר העיטור (עשרת הדיברות, הל' יום טוב, מחלוקת ז). רשב"א (עבוה"ק א, יא). פסקי רי"ד (י"א א', ד"ה ת"ר). ריא"ז (הלכה ד, סעיף ג).

¹² וצדדי הספק, דכיון שאמרו בעור ולא אמרו בחלבים, שמע מינה שאין היתר מליחה בחלבים כלל. ואפשר דטעמא דמילתא, דבפורתא סגי ליה, ואפילו לצלי הוה ליה מעבד גמור. או שמא יש להקל, דכל היכא דלא מוכחא שרינן בחלבים כדשרינן בעור, ובמליחת בשר לצלי על העור ועל החלבים לא מוכחא מילתא, דמימר אמרי: לא משום חלבים הוא דמלח הכא, אלא אתרמוי איתרמי ליה דמלח לה לבשרא הכא. על פי הרשב"א (עיי"ש ראיות כל צד). ונשאר בצ"ע.

¹³ אור"ח תצטד. מקורות: רשב"א (י"א א', ד"ה משום). ר"ן (ה ב' ברי"ף, ד"ה אין מולחין).

¹⁴ זה לשון המאירי (בביאור דעה זו): ויש מפרשים דהאי בבית אחת דקאמר רב יהודה, בזו אחר זו ובלא הפסק קאמר, ואפילו גמר בדעתו לאכול אחת מהן מותר במליחת כולן בלא הפסק. ורב אדא אתא לאחמורי, שאין מליחה זאת מותרת אלא על ידי הערמה שלאחר שמלח האחת יסיח דעתו ממנה, ויחשב לאכילת אחרת. וכו'.

¹⁵ וביאר המגיד משנה, והובא בפשיטות בביאור הגר"א (ס"ק יד), שסובר הרמב"ם דשמואל ורב אדא פליגי, ושמואל לא סבירא ליה דרב אדא, והלכה כשמואל.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסמכת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

כרמב"ם¹⁶

מליחה בהערמה דוקא קודם אכילה: כתב רבינו ירוחם בשם ה"ר שמואל מאיוורא, ודוקא קודם אכילה. אבל לאחר אכילה, לא. וכן כתבו רבינו פרץ, והגהות אשר"י. וכן פסק הרמ"א בשם יש אומרים.¹⁷

הערמה במליחת בשר לצורך העור: רוב הראשונים פירשו דהא דרב יהודה ודרב אדא לצלי על העור קאמרי, כי היכי דלימלח כוליה. וכן נראה בירושלמי. ודעת ריטב"א שהתירו רק למלוח בשר.¹⁸ והשו"ע סתם **כרוב הראשונים**.¹⁹

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תצט)

ג. בהמה שנשחטה ביום טוב, מתיר להגביה עורה ולתנה במקום דריסת הרגלים, אף על פי שאין עליו בשר כלל. ומתיר למלח עליו מליחה קלה כדרך שמולחים לצלי. ומתיר להערים למלח פאן מעט וכאן מעט, עד שימלח את כלו. אבל אם נשחטה מערב יום טוב, אסור. **הגה:** ונוצות של עוף דינן כמו בעור דמתיר לטלטלן כדי להצניען, כמו בעור.

ד. אין מולחין את החלבים ולא מהפכים בהם, אפלו לשטחן על גבי יתדות, אף על פי שנשחטה ביום טוב; וכן אסור למלח בשר עליהם באויר.

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תק)

ה. מתיר למלח כמה חתיכות בבת אחת אף על פי שאינו צריך אלא אחת. **הגה:** ויש אומרים דלא שרי להערים רק קדם אכילת שחרית. ומתיר למלח הבשר ביום טוב, אף על פי שהיה אפשר למלחו מערב יום טוב (מהרי"ל ות"ה סימן פ').

¹⁶ או"ח תקה. ואמנם האריכו האחרונים בדברי השו"ע, שכן הרמ"א כתב בהגהתו, דיש אומרים דלא שרי להערים, רק קודם אכילת שחרית. והקשו האחרונים, הערמה מאן דכר שמה בדברי השו"ע? ובאר הגולה (אות ל) כתב שהשו"ע פסק כפירוש רבינו ירוחם, דרב אדא בר אהבה להוסיף על דברי שמואל בא, דאפילו להערים ולמלוח חתיכה אחת ואח"כ ליטול אחרת ולומר בזו אני רוצה, מותר. ועל זה קאי הגהת הרמ"א.

והגר"א (אף שביאר את דברי השו"ע כרמב"ם), ציין בביאורו על דברי הרמ"א (ס"ק טו), לעיין בבאר הגולה הנ"ל. ויש שביארו שכוונתו לציין שהרמ"א סובר בדעת המחבר, שהתיר אף הערמה. ר' 'ברכת אליהו' (הערה 6).

וכף החיים' ביאר בפשטות, שאף שלא נזכר בדברי השו"ע הערמה, מכל מקום יש לומר שכיון שמותר למלוח הרבה חתיכות אע"פ שאין צריך אלא אחת, מיקרי גם כן קצת הערמה. ועל זה קאמר הרמ"א דיש אומרים דלא שרי להערים וכו'. ועיי"ש (ס"ק מח, שהאריך בשיטות). וראה משנ"ב (ס"ק כג).

מקורות: ראב"ה (ס' תשל). אור זרוע (ס' שלו). רא"ש (ס' טז). רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב ד חלק ב). רשב"א (שו"ת, ח"א ס' תרפא; עבוה"ק, בית מועד, בג). סמ"ג (לאוין ס' סה, וס' עה). רי"ד (פסקיו, י"א ב', ד"ה אמר רב יהודה). ריא"ז (הלכה ד, סעיף ג). מאירי (בחי'דושיו). וראה ריב"ש (שו"ת, ס' רנד). רמב"ם (הל' שביתת יו"ט א, י).

¹⁷ או"ח תקה. מקורות: רבינו ירוחם (תולדות אדם וחווה, נתיב ד חלק ב. הו"ד בב"י). רבינו פרץ (הגהותיו על סמ"ק, מצוה קצד, הגהה יב). הגהות אשר"י (רא"ש ס' טז). וכעין זה מובא בספר העיטור (עשרת הדיברות, הל' יום טוב) לעניין מבשל (ראה להלן י"ז א'), וכתב ב"י דמשמע דהוא הדין לענין מולח גרמא או מולח ע"ג העור.

¹⁸ דתירתי לא עבדינן למלוח בשר שלא לצורך היום ועוד למולחו על העור אלא תקנה הוא דיהבי כי היכי דלא ליפסיד למחר לפי שמליחת בשר אפילו היא מליחה גדולה מאוד אינה אלא שבות דרבנן כל היכא דלא הוי כדעבדי לאורחא. והכא התירו לו כדי שירבה בסעודת יום טוב בשר לרוב ולא יצמצם מחשש שיתיר ויפסיד.

¹⁹ או"ח תצטג. מקורות: ירושלמי (הלכה ה. הו"ד בראשונים). רמב"ם (הל' שביתת יו"ט ג, ד). רא"ש (ס' טז). ר"ח וריטב"א (הו"ד בשטמ"ק). שיטה מקובצת (י"א ב', ד"ה מולח אדם. ושם כתב שכן נראה בירושלמי).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

סילוק והחזרת תריסי חנויות ביום טוב

(י"א ב') **משנה:** בית שמאי אומרים: אין מסלקין את התריסין ביום טוב. ובית הלל מתירין אף להחזיר.

(ומברר) מאי תריסין? אמר עולא: תריסי חנויות.²⁰

ואמר עולא: שלושה דברים התירו סופן (שאינו צורך יום טוב) משום תחלתן (שהוא צורך יום טוב, ואי לא שרית סופן, לא עביד תחלתן), ואלו הן: עור לפני הדורסן (הותרה שטיחתן משום שחיתתן), ותריסי חנויות (הותרה חזרתן משום סלוקן), וחזרת רטיה במקדש.²¹

(ומקשה) תריסי חנויות **תנינא:** "ובית הלל מתירין אף להחזיר!"

(ומתרץ) מהו דתימא טעמייהו דבית הלל משום דאין בנין בכלים ואין סתירה בכלים, ואפילו דבתים נמי (כלי בית כגון ארונות),²² קא משמע לן, התירו סופן משום תחלתן, דחנויות אין, דבתים לא.²³

(ומסיק) אמר אביי: בשיש להן ציר מן הצד (ידות לשני ראשין, דדומות לבנין²⁴), דברי הכל אסור. אין להן ציר כל עיקר, דברי הכל מותר. כי פליגי בשיש להן ציר באמצע. מר סבר גזרינן ציר באמצע אטו ציר מן הצד, ומר סבר לא גזרינן.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות יום טוב, סימן תקיט)

א. מסלקין תריסי (פי' קרשים שנועלים בהם החנויות) חנויות ומחזירין אותם ביום טוב, כְּדִי שְׂיוּצִיא תְּבִלִין שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶן וְלֹא יִמָּנַע מִשְׁמַחַת יוֹם טוֹב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים, כְּשֵׁישׁ לָהֶם צִיר בְּאֶמְצַע; אֲבָל יֵשׁ לָהֶם צִיר מִן הַצַּד, אֲסוּר, גְּזֵרָה שְׁמָא יִתְקַע; וְשָׂאִין לָהֶם צִיר מִן הַצַּד כָּל עֶקֶר, אֲפֹלוּ בְּבֵית מִתָּר לְהַחֲזִיר.

²⁰ חנויות - כמו תיבות הן, ועומדות בשוק, ואינן מחוברות לקרקע. תריסין - דלתות פתחיהן. רש"י.

²¹ וחזרת רטיה - בשבת פרק כלל גדול (ע"ה ב') אמרו: הממרח רטיה בשבת, חייב משום ממחק. במקדש - לכהן שלקה בידו, וצריך לעבוד עבודה ולטיטול רטיה מעל ידו, שלא תהא חציצה בין ידו לעבודה, מחזיר הרטיה לאחר עבודה, דאי לא שרית ליה להחזירה, לא שקיל ליה מעיקרא. רש"י.

²² דאין בנין בכלים - אין איסור בנין וסתירה בכלים, אלא בבתים דנחייב בבנין כל דהו, והעושה כלי או גומרו ביום טוב או בשבת, משום מכה בפטיש הוא דמחייב, שהוא חיוב לכל גמר מלאכה, או אם הוא דבר שהוא מחליקו, חייב משום ממחק, ואם צריך קצוץ, חייב משום מחתך, וכן אורג או מסך או תופר, אבל בנין וסתירה, לא שייך בהו לאחיובי בסלוק וחזרה, דהא דתנן (שבת ק"ב ב'): הבונה כל שהוא, בבתים תנן, והלכך, בית הלל אפילו בתיבות הבית שרו לסלק דלתותיהן ולהחזיר, ואף על גב דלאו לשמחת יו"ט. רש"י.

²³ קא משמע לן עולא דאף על גב דאין בנין וסתירה בכלים, קאסרי ליה בית הלל מדרבנן, אי לאו משום תחלתן, דחנויות שהן צרכי רבים - אין, אבל תריסי כלי הבית - לא. רש"י.

²⁴ כתב הכל בו (סי' נח) בשיש להם מן הצד, פירש רש"י, כאותן של דלתות בתינו, שהן מלמעלה ולמטה, אסור, גזירה שמא יתקע והוא כבונה (הו"ד בב"י, תקיט, א).